

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหาร
ด้วยระบบ E-submission ของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี

Factors Affecting the Success of Application Form for Food Product
Permission through E-submission System of Traders in Kanchanaburi Province

ศุภกัญญา ทองเดชาสามารถ ภ.บ.^{1*}

Suphakanya Tongdechsamart, Pharm.D.^{1*}

¹ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี จ.กาญจนบุรี 71000

¹ Health Consumer Protection and Pharmacy Department, Kanchanaburi Provincial Public Health Office, Kanchanaburi 71000

*ผู้ให้การติดต่อ (corresponding author): nk838111@gmail.com

Received: 10 April 2024

Revised: 7 May 2024

Accepted: 8 May 2024

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission ของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี

วิธีการวิจัย: เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง ประชากรคือผู้ประกอบการที่ยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission ในจังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2559 ถึง 31 ตุลาคม 2566 โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน 188 คน (ร้อยละ 83.56) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตด้วยระบบ E-submission โดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean=3.46, SD=0.92) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เรียงตามขนาดอิทธิพล ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Beta=0.636; $p<0.001$) ปัจจัยด้านประสบการณ์การใช้งาน (Beta=0.128; $p=0.012$) ปัจจัยด้านอายุ (Beta=0.118; $p=0.030$) และปัจจัยด้านรูปแบบการยื่นคำขอ (Beta=0.111; $p=0.035$)

สรุปผล: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรีควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย โดยการจัดอบรมและประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข และกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้กับผู้ประกอบการ รวมทั้งแนะนำช่องทางการตรวจสอบข้อมูลการตั้งชื่ออาหารและการแสดงฉลากอาหารให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

คำสำคัญ: การคุ้มครองผู้บริโภค, การยื่นคำขออนุญาต, ผลิตภัณฑอาหาร, ระบบ E-submission

Abstract

Objectives: To study the factors affecting the success of food product permission applications through the E-submission system among traders in Kanchanaburi province.

Methods: A cross-sectional analytical study was conducted. The population included traders who submitted food product permission applications through the E-submission system in Kanchanaburi Province from July 1, 2016, to October 31, 2023. Data was collected using a questionnaire that included general information and opinions on factors affecting the success of food product permission applications through the E-submission system. Data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis.

Results: A total of 188 respondents (83.56%) completed the questionnaire. The overall level of opinion on factors influencing the success of E-submission permission applications was high (Mean=3.46, SD=0.92). The factors significantly affecting the success of food product permission applications through the E-submission system, in order of influence, were knowledge of related laws (Beta=0.636; $p<0.001$), user experience on E-submission system (Beta=0.128; $p=0.012$), age (Beta=0.118; $p=0.03$), and method of application (Beta=0.111; $p=0.035$)

Conclusions: The Kanchanaburi Provincial Public Health Office should prioritize knowledge of laws by providing training and disseminating information on Ministry of Public Health announcements and related laws to entrepreneurs. The office should also recommend channels for checking food names and food labeling to ensure compliance with the Food Act, B.E. 2522.

Keywords: consumer protection, E-submission system, food products, permission application

บทนำ

ในปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานของรัฐที่ให้บริการประชาชนและภาคธุรกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการอย่างรวดเร็ว ถูกต้องและทันสมัย ทำให้ภาครัฐทุกส่วนต้องพัฒนาระบบการให้บริการให้ได้รับความสะดวก บูรณาการการใช้ระบบดิจิทัลออนไลน์ในการยื่นเอกสารเพื่อพิจารณาอนุญาตต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วและโปร่งใส จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี⁽¹⁾ กระทรวงสาธารณสุขจึงมีนโยบายสนับสนุนการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย 4.0 ให้ประชาชนและผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงการบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ทบทวนยุทธศาสตร์การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและให้มีการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์

มาใช้ในกระบวนการอนุญาต เพื่อสนับสนุนการผลิตในประเทศให้มีความคล่องตัวมากขึ้น เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ปริมาณคำขออนุญาตเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง⁽²⁾

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาตั้งแต่ปี 2537 - 2560 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนในระบบและยื่นคำขออนุญาตมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นประมาณ 10 เท่า แต่มีจำนวนเจ้าหน้าที่เท่าเดิม ส่งผลให้การพิจารณาอนุญาตไม่ทันต่อความต้องการของภาคธุรกิจ⁽³⁾ สอดคล้องกับสถานการณ์ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ตั้งแต่ปี 2563 - 2566 มีผู้ประกอบการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 64.64⁽⁴⁾ โดยปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรีมีสถานประกอบการอาหารทั้งหมด 591 แห่ง⁽⁵⁾ และมีการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารทั้งหมด 5,290 ผลิตภัณฑ์⁽⁴⁾ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจึงนำระบบ E-submission มาใช้ในการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑ์สุขภาพแทนการยื่นในรูปแบบกระดาษ เพื่อสนับสนุนการผลิตในประเทศให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

ดังนั้นระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่นำมาใช้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค เป็นการเพิ่มช่องทางการยื่นคำขออนุญาตและการอนุญาตผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวก และเพิ่มความรวดเร็วให้แก่ผู้ประกอบการ แต่การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการให้บริการอนุญาตผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งใหม่ที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งนี้ต้องศึกษาปรับตัวและเตรียมความพร้อมในทุกด้านเพื่อรองรับระบบนี้ ข้อมูลจากการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา พบว่ากลุ่มผู้ประกอบการไม่พึงพอใจกับระบบ E-submission คิดเป็นร้อยละ 75.97 เนื่องจากมีความยุ่งยากซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน⁽⁶⁾ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ เกิดจากผู้ประกอบการที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบคำขอทางอินเทอร์เน็ตทั้งในด้าน การเข้าใช้งานของระบบอินเทอร์เน็ต⁽⁷⁾ ด้านความรู้เกี่ยวกับการยื่นคำขออนุญาต⁽⁸⁾ ความรู้เกี่ยวกับประกาศกระทรวงสาธารณสุขและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง⁽⁹⁾ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาหลังจากการยื่นคำขออนุญาต เนื่องจากมีการกรอกข้อมูลผิดพลาด หรือการแนบเอกสารออนไลน์ไม่ครบถ้วน ทำให้เกิดความล่าช้า กระทั่งกับทั้งผู้ประกอบการและเกิดปัญหาต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ ทั้งในส่วนของการพิจารณาคำขออนุญาตและการติดตามเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์หลังออกสู่ตลาด⁽¹⁰⁾

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและปรับปรุงระบบ E-submission ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคได้สูงสุด และเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ จำเป็นต้องมีการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบในการใช้งานระบบ E-submission อยู่เป็นระยะ รวมทั้งต้องพัฒนากระบวนการอนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารภายใต้ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดและรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่พบว่ายังไม่มีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้งานระบบ E-submission ด้านอาหารของผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับเรื่องนี้โดยตรง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารด้วยระบบ E-submission ของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ปรับปรุงการปฏิบัติงานและเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบ E-submission ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์อาหารด้วยระบบ E-submission ของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์อาหารด้วยระบบ E-submission ของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ 2) ปัจจัยสถานประกอบการ ประกอบด้วย ขนาดสถานประกอบการ ประเภทการดำเนินงาน 3) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้งานระบบ E-submission ประกอบด้วย รูปแบบการยื่นคำขอ ประวัติการฝึกอบรม ประสบการณ์การใช้งาน ความถี่การใช้งาน 4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตด้วยระบบ E-submission ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างระบบ E-submission ด้านผู้ใช้ระบบ E-submission ด้านเครือข่ายระบบ E-submission และด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์อาหารด้วยระบบ E-submission ประกอบด้วยความสำเร็จใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความถูกต้องครบถ้วน หมายถึง สามารถตรวจสอบข้อผิดพลาด และแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาดได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา 2) ด้านการป้องกันข้อมูลสูญหาย หมายถึง มีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และมีการสำรองข้อมูลไม่ให้สูญหาย 3) ด้านการป้องกันการเกิดทุจริต หมายถึง ลดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ การชำระเงินค่าคำขอมีความสะดวกปลอดภัย สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ 4) ด้านการประหยัดทรัพยากร หมายถึง การประหยัดเวลา ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และลดการใช้ทรัพยากร เช่น กระดาษ บุคลากร (ภาพที่ 1)

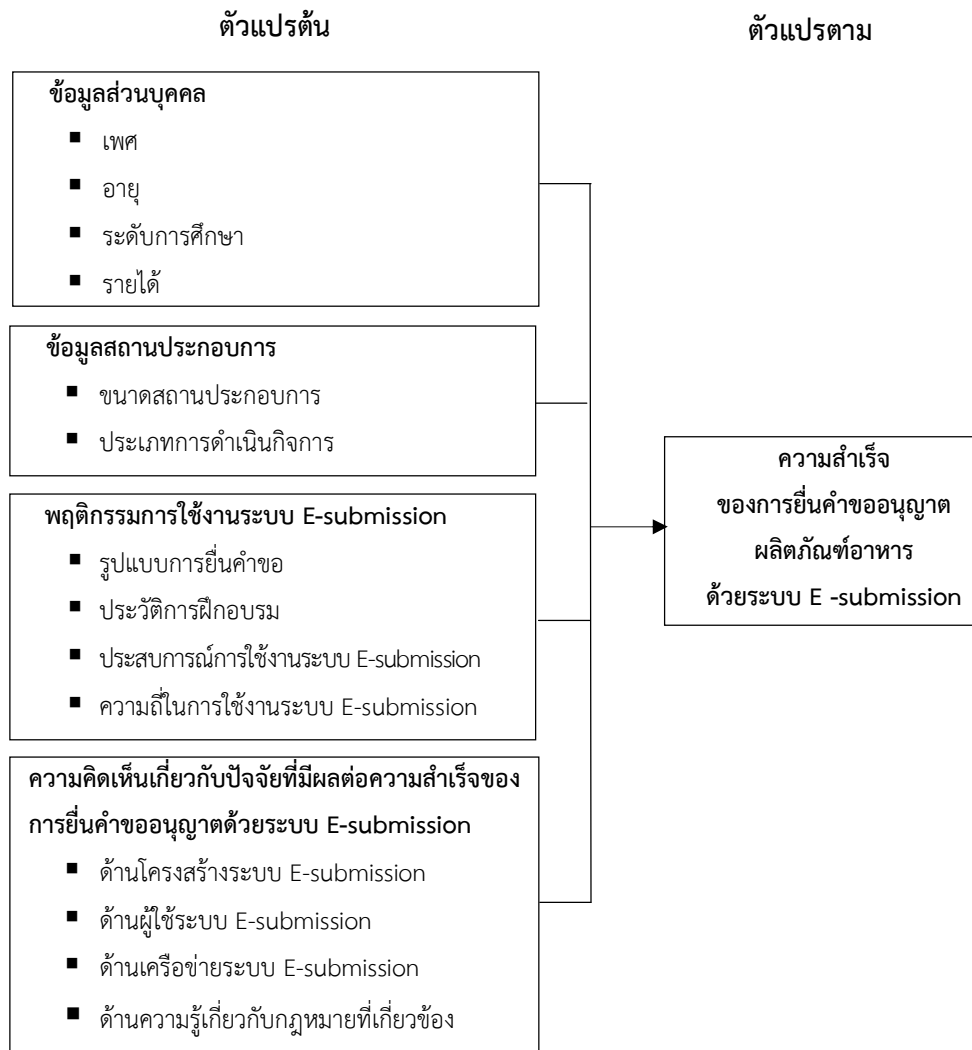
วิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (cross-sectional analytical study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการที่ยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์อาหารด้วยระบบ E-submission ในจังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2559 ถึง 31 ตุลาคม 2566 จำนวน 225 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณได้จากสูตรของทาร์ยามาเน่ โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าเท่ากับ 0.05 ได้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาไม่น้อยกว่า 144 คน โดยมีเกณฑ์คัดตัวอย่างออกจากการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามที่มีการตอบข้อมูลไม่ครบถ้วน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ ประกอบด้วย ขนาดสถานประกอบการ และประเภทสถานประกอบการ และพฤติกรรมการใช้งานระบบ E-submission ประกอบด้วย รูปแบบการยื่น การฝึกอบรม ประสบการณ์ และความถี่การใช้งานระบบ E-submission เป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกตอบ (checklist)

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารด้วยระบบ E-submission ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างระบบ ด้านผู้ใช้งานระบบ ด้านเครือข่ายระบบ และด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามรูปแบบของลิเคิร์ตแปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21–5.00 คะแนน หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41–4.20 คะแนน หมายถึง ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61–3.40 คะแนน หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81–2.60 คะแนน หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.80 คะแนน หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านการป้องกันข้อมูลสูญหาย ด้านการป้องกันการเกิดทุจริต และด้านการประหยัดทรัพยากร ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามรูปแบบของลิเคิร์ต แปลผลเช่นเดียวกับส่วนที่ 2

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์กับการพัฒนาระบบ E-submission โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ เกษัชกร เขียวชาญ หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด นักวิชาการอาหารและยาชำนาญการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และเกษัชกรชำนาญการ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด แบบสอบถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence: IOC) มากกว่า 0.5 และตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 แห่ง คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ไปยังผู้ประกอบการที่ยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission ในจังหวัดกาญจนบุรี เริ่มดำเนินการส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามตอบกลับระยะเวลา 1 เดือน ตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ 2567 ถึง 29 กุมภาพันธ์ 2567 และเมื่อได้รับแบบสอบถามตอบกลับแล้วทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามทุกชุดก่อนวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานประกอบการ และพฤติกรรมการใช้งานระบบ E-submission ใช้ความถี่ และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission และความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จริยธรรมการวิจัย

การศึกษานี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรีตามหนังสือเลขที่ กจ.0033.002/394 วันที่รับรอง 29 มกราคม 2567 โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมวิจัยทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าร่วมโดยสมัครใจ รวมทั้งชี้แจงว่าข้อมูลจะได้รับการเก็บรักษาเป็นความลับ และนำเสนอข้อมูลในภาพรวม ไม่ชี้เฉพาะในส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ทั้งต่อบุคคลและองค์กร

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามทั้งหมด 188 คน อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 83.56 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.8) มีอายุระหว่าง 35-49 ปี (ร้อยละ 50.5) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 55.9) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000-30,000 บาท (ร้อยละ 55.3) สถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นแบบไม่เข้าข่ายโรงงาน (ร้อยละ 72.9) และมีการดำเนินกิจการแบบนิติบุคคลมากที่สุด (ร้อยละ 50.5) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยยื่นคำขอแบบ สป.7 มากที่สุด (ร้อยละ 39.9) ไม่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับระบบ E-submission (ร้อยละ 73.9) มีประสบการณ์การใช้งานระบบ E-submission น้อยกว่า 3 ปี (ร้อยละ 75.5) และใช้ระบบ E-submission น้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 62.8)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean=3.46, SD=0.92) โดยด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (Mean=3.75, SD=1.00; ระดับมาก) และด้านเครือข่ายระบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (Mean=3.22, SD=1.20; ระดับปานกลาง) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission จำแนกรายด้าน (n=188)

ความคิดเห็น	mean±SD	แปลผล
1. ด้านโครงสร้างระบบ E-submission	3.32±1.02	ปานกลาง
1.1 ระบบ E-submission มีการออกแบบที่ง่ายต่อการใช้งาน	3.45±1.29	มาก
1.2 ระบบ E-submission ทำให้ทราบสถานะการยื่นคำขอได้ทันที	3.26±1.37	ปานกลาง
1.3 ระบบ E-submission ช่วยตรวจสอบความถูกต้องในการยื่นคำขออนุญาต ลดความผิดพลาดในการยื่น	3.12±1.27	ปานกลาง
1.4 ระบบ E-submission มีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูล เนื่องจากการเข้า ระบบด้วย username password ส่วนบุคคล	3.29±1.27	ปานกลาง
1.5 ระบบ E-submission สามารถใช้งานได้หลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์มือถือ อุปกรณ์แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ	3.46±1.28	มาก

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission จำแนกรายด้าน (n=188) (ต่อ)

ความคิดเห็น	mean±SD	แปลผล
2. ด้านผู้ใช้ระบบ E-submission	3.61±0.99	มาก
2.1 ระบบ E-submission มีขั้นตอนการใช้งานง่าย สามารถทำความเข้าใจและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.14±1.01	มาก
2.2 ระบบ E-submission ช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน	3.29±1.42	ปานกลาง
2.3 ระบบ E-submission สามารถใช้งานร่วมกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์อื่นได้สะดวก เช่น โปรแกรม Acrobat	3.68±1.31	มาก
2.4 ระบบ E-submission ให้ความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล เช่น กรณีตรวจสอบข้อมูลใบอนุญาต	3.41±1.38	มาก
2.5 ระบบ E-submission สามารถใช้งานได้ทุกที่ ทุกเวลา	3.60±1.29	มาก
2.6 ระบบ E-submission มีช่องทางในการติดต่อเจ้าหน้าที่ได้หลากหลายช่องทางในกรณีเกิดปัญหาในการใช้งาน	3.54±1.32	มาก
3. ด้านเครือข่ายระบบ E-submission	3.22±1.20	ปานกลาง
3.1 ระบบ E-submission ประมวลผลรวดเร็ว และถูกต้อง เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน	3.30±1.36	ปานกลาง
3.2 ระบบ E-submission มีความเสถียร ไม่ล่มบ่อย สามารถใช้งานได้ต่อเนื่องตลอดเวลาหลังการเข้าสู่ระบบ	3.11±1.26	ปานกลาง
3.3 การส่งต่อข้อมูลผ่านระบบ E- submission มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่มีข้อมูลที่ใช้ในการยื่นคำขออนุญาต เช่น กรมการปกครอง กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นต้น	3.26±1.36	ปานกลาง
4. ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	3.75±1.00	มาก
4.1 ระบบ E-submission มีช่องทางปรึกษาประเภทอาหาร เช่น E-consultation ทำให้ลดความสับสนเกี่ยวกับการแยกประเภทอาหารตาม พรบ. อาหาร พ.ศ. 2522	3.73±1.31	มาก
4.2 ระบบ E-submission ช่วยแจ้งเตือนเกี่ยวกับการตั้งชื่ออาหารและการแสดงฉลากอาหารให้ถูกต้องตาม พรบ. อาหาร พ.ศ. 2522	3.77±1.15	มาก
ความคิดเห็นรวม	3.46±0.92	มาก

ผลสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean=3.83, SD=0.89) โดยด้านความถูกต้องครบถ้วนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (Mean=3.92, SD=1.02; ระดับมาก) และด้านการประหยัดทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (Mean=3.74, SD=1.05; ระดับมาก) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission จำแนกรายด้าน (n=188)

ความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission	ระดับความคิดเห็น	
	Mean±SD	แปลผล
ด้านความถูกต้องครบถ้วน	3.92±1.02	มาก
ด้านการป้องกันข้อมูลสูญหาย	3.83±0.94	มาก
ด้านการป้องกันการเกิดทุจริต	3.82±1.00	มาก
ด้านการประหยัดทรัพยากร	3.74±1.05	มาก
ความสำเร็จรวม	3.83±0.89	มาก

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสถานประกอบการ ปัจจัยพฤติกรรมการใช้งานระบบ E-submission และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission สามารถพยากรณ์ความสำเร็จได้ร้อยละ 62.4 ($R^2 = 0.624$) โดยปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเรียงตามขนาดอิทธิพล ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($Beta=0.636$; $p<0.001$) รองลงมาคือ ประสบการณ์การใช้งาน ($Beta=0.128$; $p=0.012$) อายุ ($Beta=0.118$; $p=0.030$) และรูปแบบการยื่นคำขอ ($Beta=0.111$; $p=0.035$) ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ($n=188$)

ปัจจัย	B	SE	Beta	t	p-value
เพศ	-0.296	0.110	-0.141	-2.685	0.068
อายุ	0.153	0.070	0.118	2.186	0.030
ระดับการศึกษา	-0.051	0.083	-0.032	-0.617	0.538
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.003	0.062	0.002	0.047	0.962
ขนาดสถานประกอบการ	-0.183	0.127	-0.078	-1.438	0.152
ลักษณะการดำเนินงาน	0.146	0.085	0.088	1.710	0.089
รูปแบบการยื่นคำขอ	0.110	0.052	0.111	2.123	0.035
ประวัติการฝึกอบรม	-0.012	0.118	-0.005	-0.103	0.918
ประสบการณ์การใช้งาน	0.220	0.087	0.128	2.531	0.012
ความถี่การใช้งาน	-0.019	0.058	-0.017	-0.323	0.747
โครงสร้างระบบ	0.005	0.071	0.006	0.069	0.945
ผู้ใช้งานระบบ	0.067	0.082	0.071	0.824	0.411
เครือข่ายระบบ	0.036	0.061	0.046	0.584	0.560
ความรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	0.576	0.053	0.636	10.955	<0.001
ค่าคงที่ (constant)	2.327	0.477		4.876	<0.001

$R=0.790$; $R^2=0.624$; $p\text{-value}<0.05$

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบ E-submission เพิ่มเติม ได้แก่ ระบบ E-submission ควรมีการปรับปรุงให้สามารถใช้งานได้ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือแท็บเล็ต ปรับปรุงรูปแบบหน้าโครงสร้างระบบให้เข้าใจง่ายมากขึ้น เพิ่มช่องทางให้เจ้าหน้าที่อบรมผู้ประกอบการเกี่ยวกับการใช้งานระบบ E-submission เช่น E-learning หรือจัดประชุม ปรับปรุงให้ระบบ E-submission สามารถใช้งานได้ทุกโปรแกรมค้นดูเว็บ (web browser) และเพิ่มคำชี้แจงเกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตและประเภทอาหารในขั้นตอนการยื่นขออนุญาตในระบบ E-submission

อภิปรายผล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission ของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี อภิปรายแต่ละด้านดังนี้

ด้านโครงสร้างระบบ E-submission กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับหัวข้อการใช้งานระบบ E-submission สามารถใช้งานได้หลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ อุปกรณ์แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ มากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของอัครเดช ปิ่นสุข⁽¹¹⁾ กล่าวถึงความจำเป็นของระบบการให้บริการควรให้ความสำคัญกับความพร้อมของฟังก์ชันในหลากหลายช่องทางอย่างครบถ้วน ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้งานเกิดความพึงพอใจในการใช้งานระบบมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันการทำธุรกรรมต่าง ๆ สามารถทำได้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์แบบพกพาเป็นหลัก

ด้านผู้ใช้ระบบ E-submission กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับหัวข้อระบบควรมีขั้นตอนการใช้งานที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากที่สุด เนื่องจากการยื่นคำขออนุญาตผ่านทางระบบ E-submission เป็นระบบที่มีการนำมาใช้ในระยะเวลายังไม่ถึง 10 ปี ดังนั้นจึงถือเป็นระบบใหม่ ซึ่งมีขั้นตอนที่ซับซ้อนทำให้ต้องใช้เวลาทำความเข้าใจในกระบวนการยื่นคำขออนุญาต สอดคล้องกับการศึกษาของวีรญา ศรีวัชรกุล⁽¹²⁾ ที่พบว่าความง่ายในการใช้บริการสำรองที่นั่งผ่านระบบออนไลน์ด้วยเว็บไซต์ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการใช้บริการและความต้องการใช้บริการสำรองที่นั่งบัตรโดยสารเครื่องบิน

ด้านเครือข่ายระบบ E-submission กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับหัวข้อการประมวลผลที่ถูกต้องรวดเร็ว เนื่องจากระบบ E-submission เป็นการทำงานผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก ทำให้บางครั้งหากระบบไม่เสถียรอาจเกิดความล่าช้าในการดำเนินการขออนุญาต ส่งผลกระทบกับการประกอบธุรกิจ สอดคล้องกับการศึกษาของสารณี สหะวิริยะ⁽¹³⁾ และการศึกษาของธนชัย ประวีณานนท์⁽¹⁴⁾ ที่พบว่าคุณภาพระบบด้านความรวดเร็วในการตอบสนองมีอิทธิพลต่อการยอมรับและใช้งานระบบการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านอินเทอร์เน็ต

ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับหัวข้อระบบควรมีการแจ้งเตือนเกี่ยวกับการตั้งชื่ออาหารและการแสดงฉลากอาหารให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 สอดคล้องกับการศึกษาของเอมอร พลวัฒนกุล⁽¹⁵⁾ พบว่าสาเหตุของการไม่ยื่นแบบและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ตเกิดจากการขาดความรู้และความเข้าใจในกฎหมายประมวลรัษฎากร

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission ของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ รูปแบบการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑ ประสพการณ์การใช้งานระบบ E-submission ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อภิปรายแต่ละปัจจัยดังนี้

ปัจจัยด้านอายุ ส่งผลต่อความสำเร็จในการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑอาหารด้วยระบบ E-submission โดยจากการศึกษานี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงานที่มีอายุประมาณ 35-50 ปี

ซึ่งเป็นวัยทำงานที่มีระยะเวลาในการทำงานมากพอสมควร มีประสบการณ์การทำงาน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานที่ดีกว่าช่วงอายุอื่น

ปัจจัยด้านรูปแบบการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์ ส่งผลต่อความสำเร็จในการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์อาหาร โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการยื่นคำขอที่แตกต่างกันขึ้นกับประเภทอาหารที่สถานประกอบการได้รับอนุญาต ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับเลขสารบบอาหาร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2559⁽¹⁶⁾ แบ่งประเภทการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์เป็นผลิตภัณท์อาหาร ที่ไม่ต้องยื่นสูตร ส่วนประกอบ กรรมวิธีการผลิต (สบ.7) และผลิตภัณท์อาหารที่ต้องยื่นรายละเอียดสูตร ส่วนประกอบ กรรมวิธีการผลิต ชนิดภาชนะบรรจุ (สบ.5) จะเห็นว่ารูปแบบการยื่นขออนุญาตผลิตภัณท์ทั้ง 2 ประเภทมีรายละเอียดแตกต่างกัน ดังนั้นรูปแบบการยื่นคำขออนุญาตจึงมีผลต่อความสำเร็จ เนื่องจากการขออนุญาตในผลิตภัณท์อาหารประเภทที่ต้องแจ้งรายละเอียดและหลักฐานผลวิเคราะห์ การวิเคราะห์โภชนาการ ทำให้ผู้ประกอบการต้องใช้ความรู้ และเงินลงทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้คำขออนุญาตผ่านการอนุมัติ สอดคล้องกับการศึกษาของสิทธิศักดิ์ อมรสมานลักษณ์⁽¹⁷⁾ ที่พบว่าหลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านความปลอดภัยและคุณภาพผลิตภัณท์ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฯ เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดทะเบียนฉลากอาหาร

ปัจจัยด้านประสบการณ์การใช้งานระบบ E-submission ส่งผลต่อความสำเร็จในการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์อาหาร สอดคล้องกับการศึกษาของสาริกิ สหะวิริยะ⁽¹³⁾ พบว่าบุคลากรที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีปัญหาในการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (E-document) ของบุคลากรแตกต่างกัน กล่าวคือจากการศึกษานี้ ผู้ใช้ระบบที่มีประสบการณ์การใช้งานจะมีความพร้อมในการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์มากกว่า เนื่องจากมีความเข้าใจในระบบ E-submission ทราบวิธีการยื่นคำขออนุญาต รวมถึงทราบแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานระบบ และเล็งเห็นประโยชน์ของการใช้งานที่เพิ่มความสะดวกสบาย และความรวดเร็ว อย่างไรก็ตามอาจพบข้อจำกัดเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้ใช้งาน เนื่องจากระบบ E-submission ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างและรูปแบบการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์อาหารที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา ทำให้กลุ่มตัวอย่างอาจจะมีประสบการณ์ หรือการรับรู้การใช้งานในการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์อาหารแตกต่างกัน

ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องส่งผลต่อความสำเร็จในการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์อาหารด้วยระบบ E-submission สอดคล้องกับการศึกษาของเอมอร พลวัฒน์กุล⁽¹⁵⁾ และการศึกษาของนิชานันท์ ขาวนา⁽⁷⁾ ที่พบว่าสาเหตุของการไม่ยื่นแบบและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ตเกิดจากการขาดความรู้และความเข้าใจในกฎหมายประมวลรัษฎากร เช่นเดียวกับการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณท์อาหารด้วยระบบ E-submission โดยเฉพาะในเรื่องความรู้ความเข้าใจในกฎหมายผลิตภัณท์อาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายที่เป็นเรื่องเข้าใจยาก ทำให้เป็นอุปสรรคในการขออนุญาตทั้งในเรื่องของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณท์และช่องทางการยื่นคำขอตามประเภทอาหาร อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับใหม่อยู่ตลอด ทำให้การยื่นคำขออนุญาตเป็นเรื่องที่ยุ่งยากมากขึ้น

สอดคล้องกับการศึกษาของคัมขวัญ ภูมิธลประธรรม⁽¹⁰⁾ และการศึกษาของไชยวิจิต ไชยสิทธิ์⁽⁹⁾ ที่พบว่าผู้ใช้ระบบบางรายมีการใส่ข้อมูลไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกับความเป็นจริง โดยเฉพาะส่วนประกอบ กรรมวิธีการผลิต และฉลากผลิตภัณฑ์ ซึ่งตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับเลขสารบบอาหาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559^(18, 19) ไม่ได้กำหนดให้ต้องส่งมอบฉลากให้เจ้าหน้าที่พิจารณา จึงมักพบปัญหาผลิตภัณฑ์อาหารแสดงฉลากไม่ถูกต้องและการโฆษณาโอ้อวดสรรพคุณ อาจส่งผลให้เกิดข้อร้องเรียน และโดนดำเนินคดีในที่สุด ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดปัญหาในการดำเนินการเฝ้าระวังกำกับดูแลผลิตภัณฑ์อาหาร

ข้อจำกัดงานวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เป็นผู้ประกอบการอาหารภายในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งยังขาดการเก็บข้อมูลในกลุ่มเจ้าหน้าที่และกลุ่มผู้ประกอบการในจังหวัดอื่น เพื่อเพิ่มขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างให้กว้างมากขึ้น จะทำให้เห็นแนวทางการพัฒนาระบบ E-submission ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากระบบ E-submission เป็นระบบการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้งานร่วมกันทั่วประเทศ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงขาดข้อมูลในมุมมองของกลุ่มดังกล่าว
2. ระบบ E-submission มีการปรับปรุงรูปแบบการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา ทำให้กลุ่มตัวอย่างอาจจะมีประสบการณ์ หรือการรับรู้การใช้งานในการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารแตกต่างกัน

สรุปผล

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารด้วยระบบ E-submission ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และด้านเครือข่ายระบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ประสบการณ์การใช้งานอายุ และรูปแบบการยื่นตามลำดับ ดังนั้นสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรีควรให้ความสำคัญในเรื่องความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเป็นอันดับแรก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ควรจัดอบรมและประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้กับผู้ประกอบการ ผ่านช่องทางออนไลน์หรือจัดทำเป็นเอกสาร เนื่องจากในแต่ละปีมีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดของประกาศกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งแนะนำช่องทางการตรวจสอบข้อมูลการตั้งชื่ออาหารและการแสดงฉลากอาหารให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ให้เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ควรจัดอบรมและประชาสัมพันธ์ความรู้สำหรับผู้ประกอบการหรือผู้ใช้งานทั่วไป โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใช้งานรายใหม่ และกลุ่มที่ต้องมีการแจ้งสูตรส่วนประกอบและแนบเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประกอบการยื่นคำขออนุญาต ได้แก่ ขั้นตอนการยื่นขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารผ่านระบบ E-submission โปรแกรมที่จำเป็นเกี่ยวกับระบบ E-submission และควรมีวิธีแนะนำการยื่นคำขอผ่านระบบ E-submission ให้เข้าใจง่ายในทุกช่วงอายุ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการยื่นคำขอให้มากขึ้น

3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ควรเสนอแนะเชิงนโยบายต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อพัฒนาปรับปรุงระบบ E-submission ให้สามารถใช้งานผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์แบบพกพาเพิ่มเติม ปรับปรุงโครงสร้างระบบให้กระชับ เข้าใจง่าย และสามารถใช้ได้ทุกโปรแกรมค้นดูเว็บ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติม เช่น ความพึงพอใจ การยอมรับการใช้งานระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในงานวิจัย และเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการยื่นคำขออนุญาตผ่านระบบ E-submission

2. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านคำขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารผ่านระบบ E-submission ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาระบบ E-submission ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรีที่ให้การสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี และหัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรรมฯ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 19 ที่ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่การวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและขอขอบคุณผู้ใช้งานระบบ E-submission อาหารของจังหวัดกาญจนบุรีทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี. ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135, ตอนที่ 82 ก (ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2561).
2. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 [อินเทอร์เน็ต]. 2561 [เข้าถึงเมื่อ 2 พ.ค. 2567]. เข้าถึงได้จาก:
https://spd.moph.go.th/wp-content/uploads/2022/09/strategymoph61_v10.pdf
3. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. รายงานประจำปี สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา 2560. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2561.

4. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. ค้นหาข้อมูลผลิตภัณฑ์ [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 24 มีนาคม 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://privus.fda.moph.go.th/>
5. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี. รายการสถานประกอบการผลิตอาหาร [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก: <http://info.kanpho.go.th/healthsys/web/index.php>
6. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจและไม่พึงพอใจผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านระบบ Online ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ปีงบประมาณ พ.ศ.2562. นนทบุรี: สำนักงาน; 2562.
7. นิชนันท์ ขาวนา. ปัญหาและอุปสรรคของการยื่นแบบชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านอินเทอร์เน็ต สำนักงานสรรพากรพื้นที่ชลบุรี 1 [บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2559.
8. ปิยะภรณ์ สุจิตตานันท์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานประกันคุณภาพการฝึกอบรมทางทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย [ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย; 2563.
9. ไชยวิชิต ไชยสิทธิ์, กนกพร ธรรมณีนสิน. การควบคุมและกำกับผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ได้รับอนุญาตผ่านระบบ E-submission: กรณีศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารเภสัชกรรมไทย. 2562;11(2):397-410.
10. คัมขัญญ ภูมิศิลปธรรม. การพิจารณาอนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารผ่านระบบ e-submission และ Auto e-permission ในจังหวัดนครปฐมปี 2562-2563. วารสารอาหารและยา. 2565;29(1):59-70.
11. อัครเดช ปิ่นสุข. การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศ คุณภาพการบริการอิเล็กทรอนิกส์ และส่วนประสมการตลาดในมุมมองของลูกค้าที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ (E-satisfaction) ในการจองตั๋วภาพยนตร์ออนไลน์ผ่านระบบแอปพลิเคชันของผู้ใช้บริการในจังหวัดกรุงเทพมหานคร [บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2557.
12. วีรญา ศรีวัชรภม. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการสำรองที่นั่งบัตรโดยสารเครื่องบินทางเว็บไซต์ของสายการบินไทยแอร์เอเชียของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร [วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2553.
13. สารภี สหะวีริยะ. ปัญหาการใช้งานระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-document) ของบุคลากร คณะวิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ [ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2562.
14. ธนชัย ประวีณานนท์. ความพึงพอใจของการให้บริการระบบการแจ้งเข้า-ออกของเรือ ผ่านระบบ National Single Window (NSW) กรณีศึกษาเขตพื้นที่ท่าเรือศรีราชา จังหวัดชลบุรี [วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2559.
15. เอมอร พลวัฒนกุล, สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร. สาเหตุของการไม่ยื่นแบบและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต: กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต. วารสารวิทยาการจัดการ. 2550;25(1):1-11.

16. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับเลขสารบบอาหาร พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137, ตอนพิเศษ 33 ง (ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2563).
17. สิทธิศักดิ์ อมรสมานลักษณ์, ลินนา ทองยงค์, ฐณัฐรา กิตติโสภิ. การศึกษาปัจจัยปัญหาของหลักเกณฑ์การจดทะเบียนต่อการได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากสมุนไพรไทย. วารสารอาหารและยา. 2554;18(13):21-8.
18. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับเลขสารบบอาหาร พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136, ตอนพิเศษ 243 ง (ลงวันที่ 30 กันยายน 2562).
19. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับเลขสารบบอาหาร พ.ศ.2562 (ฉบับที่ 2). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136, ตอนพิเศษ 289 ง (ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2562).